

Харківська відкрита олімпіада з лінгвістики
19 жовтня 2014 р.

Перший тур

Максимальна оцінка за кожну з задач — 20 балів
Час виконання туру — 2 години 45 хвилин

 ling.kh.ua

1. Помилка перекладу

Данило Мисак

Перед вами сім речень мовою урарина та переклади цих речень, зроблені втомленим перекладачем. Відомо, що рівно в одному з семи перекладів допущено помилку.

- ① **sa kwaraa akano.**
Змія побачила пацюка.
- ② **akano kwaraa sa.**
Пацюк побачив змію.
- ③ **tahaae kwaraa reemaе.**
Пес побачив птаха.
- ④ **reemaе kwaraa reemaе.**
Пес побачив пса.
- ⑤ **sa kwaraa arulari.**
Лис побачив пацюка.
- ⑥ **hanulari kwaraa hanulari.**
Ягуар побачив ягуара.
- ⑦ **hanulari kwaraa taahaе.**
Ягуар побачив птаха.

Завдання 1. Якої саме помилки припустився перекладач і в котрому з перекладів? Обґрунтуйте свою відповідь.

Завдання 2. Пояснивши, перекладіть мовою урарина (але без помилок!) такі три речення:

- ⑧ Пес побачив лиса.
- ⑨ Птах побачив птаха.
- ⑩ Пацюк побачив ягуара.

Примітка. Урарина — мова однойменного народу, який проживає в Перу (близько 3000 носіїв). Має невстановлене походження.

2. Холоніми, мероніми, гіпероніми та інші гіпоніми

Данило Мисак

Якщо слово А позначає деякий об'єкт, що містить як складову частину те, що позначає слово Б, то слово А називають *холонімом* слова Б, а слово Б — *меронімом* слова А. Наприклад, слово «людина» є холонімом слова «рука», а слово «рука» — меронімом слова «людина», адже рука є складовою частиною людини.

Щоб краще формалізувати це поняття, будемо називати слово А *повним холонімом* слова Б, якщо всі об'єкти, які називає слово А, містять складову частину, яку можна назвати словом Б. Якщо ж таку властивість мають не всі, а лише частина позначуваних словом А об'єктів, то будемо називати А *частковим холонімом* слова Б. Наприклад, «тварина» є лише частковим холонімом слова «хвіст», адже не в усіх тварин є хвости. Водночас «людина» є повним холонімом слова «рука», адже попри те, що бувають люди без рук, це скоріше виняток з правила.

Якщо словом А можна назвати всі ті об'єкти, які називаються словом Б, але не навпаки, то кажуть, що А — *гіперонім* слова Б, а Б — *гіпонім* слова А. Наприклад, «жінка» є гіперонімом слова «медсестра», а «медсестра» — гіпонімом слова «жінка», бо кожна медсестра є жінкою.

Завдання 1. Задано набір слів:

чоловік, вуса, правиця¹, Саша, лівша, вихователька,
лапа, долоня, примат, кінцівка², Олександр, Машка,
нога, ніс, людина, рука, кішка, ніготь.

Випишіть усі пари наведених слів, що перебувають в одному з трьох відношень:

- а) повний холонім — меронім;
- б) частковий холонім — меронім;
- в) гіперонім — гіпонім.

Для кожної пари слів вкажіть, до якого типу (або до яких типів) вона належить. Де треба, поясніть.

Замість того щоб виписувати всі пари, ви можете вказати загальну кількість пар кожного з трьох типів, аргументувавши свою відповідь.

Завдання 2. Які з наведених нижче восьми тверджень правильні, а які — ні? Коректність або некоректність кожного з тверджень ви повинні обґрунтувати.

- 1) Якщо слово А — повний холонім Б, а Б — повний холонім В, то А — повний холонім В.
- 2) Якщо А — частковий холонім Б, а Б — повний холонім В, то А — частковий холонім В.
- 3) Якщо А — повний холонім Б, а Б — частковий холонім В, то А — частковий холонім В.
- 4) Якщо А — гіперонім Б, а Б — гіперонім В, то А — гіперонім В.
- 5) Якщо А — частковий холонім Б, а Б — гіперонім В, то А — частковий холонім В.
- 6) Якщо А — повний холонім Б, а Б — гіпонім В, то А — повний холонім В.
- 7) Якщо А — гіпонім Б, а Б — повний холонім В, то А — повний холонім В.
- 8) Якщо А — гіперонім Б, а Б — частковий холонім В, то А — частковий холонім В.

¹ Правицею називають праву руку.

² Кисті, стопи, пальці, ніс, голову і т. п. не називають кінцівками.

3. Числа

Таміла Краштан

Нижче подано декілька чисел у звичному записі арабськими цифрами та в переплутаному порядку запис цих же чисел у тамільській мові:

90	சூ ஓ சூ
800	சூ ஓ
7000	நூ னூ சூ
60 000	எ சூ
500 000	ன ன ன சூ
4 000 000	ஐ ன சூ
30 000 000	அ ன
200 000 000	உ ஓ ன ன சூ
1 000 000 000	ச ஓ ன சூ

Завдання 1. Установіть правильні відповідності. Поясніть, як утворено тамільський запис.

Завдання 2. Пояснивши, заповніть числами в тамільському записі пропуски в таких арифметичних виразах:

$$\underline{\hspace{2cm}} + சூ = ஓ$$

$$உ \times \underline{\hspace{2cm}} = ன$$

$$ன சூ - ச = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$எ \times \underline{\hspace{2cm}} \times ஓ ந = சூ ச$$

Примітка. Тамільська є мовою народу тамілів чисельністю близько 70 мільйонів, що проживає переважно на півдні Індії та у Шрі-Ланці. Тамільська мова належить до дравідійської мовної родини.